

Ára 400 korona

HAJDUFÖLD

1923. év november 25.

VASÁRNAP

Debreczen, V. evf. (267)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
MELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 6000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 300 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

A nagy muzeumalapító

Széchenyi Ferenc gróf nemeslelkű adományozásának ma erőforuló napja van: százhuszonegy esztendő telt le azóta, hogy a legnagyobb magyar méltó atyja Bécsben kelt adomány levelével gazdag könyvtárát, képtárát és gyűjteményeit közkincsévé tette nemzetének. Százhuszonegy év alatt sok keserű sorsváltozás sepert végig Magyarországon fölött, viharok szántották a nemzet békéjét, háborúk véres kaszája aratott le korán zsendülő reménységeket, nagy alkotások, gigászi tervek omlottak semmivé: de a magyar műveltség megvívhatatlan, örök fellegváraként áll az ország központjában a Magyar Nemzeti Múzeum nobilisan egyszerű csarnoka — s az adományozó példaadó, nagy lelke ott lebeg ma is a magyar kultúra múltjának kincsesei terméiben.

Egy század múlt el az életem világító példa óta s im Bécsből eljött ismét egy igaz magyar, akinek nemzetén felteve csüngő meleg szívében újra fellobbant Széchenyi Ferenc példájának alkotó tüze. Az idegenbe szakadt Déri Frigyes dolgos életét megkoronázta örökértékű cselekedeteivel s a letiport magyarság sorsán aggódóan firkászó szeme váteszi tisztánlátással találta reá Magyarországot keleti végvárosára, ahol messze századokra kiterjedő ható erővel kell fölemelkednie muzeumának.

Széchenyi Ferenc mulhatatlan érdemét a nemzet el nem hatványuló hálaja örzi századéve, Déri Frigyes hozzájárult alakját a tisztelet és köszönet meleg érzései emelik a jelen legnagyobbjai közé. És mégis, mintha a százhusz év előtti értetlen maradás és kulturálatlan közömbösség atka lebegne ma is a megajándékozottak fölött. Amint akkor csak kevesek, legjobbjaink érezték át igaz értékében Széchenyi adományának jelentőségét, úgy kuszik ma is lombon, évek óta, az elfogadástól a kivétel cselekedetétől a megajándékozottak is támogatása.

S ha végre ünnepi keretek között áll a Déri múzeum alapköve, most már látni akarjuk Debreczen részéről is ugyanazt az erélyt és erőt a kivételben, mint aminő volt a lelkesedés a megajánlásban.

Nem szabad a magyar kultúra e hatalmas bástyájának fölépítését ki csínyes huzavonákkal egy pillanattig sem tovább odázni. Parancsol az idő és Debreczen kell, hogy méltóan mutassa magát nagyszívű jeltetőjéhez. Az ő határtalan bőkezűsége megteremtett minden feltételt az építkezések megindítására, elhárított minden akadályt, gátló nehézséget. A nagy művet most már tető alá kell hoznia Keletmagyarország metropolisának: ez nemcsak erkölcsi kötelessége a nagynevű adományozóval szemben, de száz és száz

munkát kereső magyar munkáscsalád telre néző nyomorúságának megváltása is.

Debreczen városában ma megnyilatkozott a jóakarát a Fűvészkert átadása körül szüntelen kevert huzakodások megszüntetésére, most a Tiszántul, de az egész Magyar ország aggódó várakozása az egyházkerület közgyűlése elé tekint. Reméljük, hogy az egyház vezetői átérzik szerepüknek teljes fontos

A Kormányzó a munkásság körében

A diósgyőri vasmunkások kitörő lelkesedéssel fogadták a Kormányzót

Budapestről jelentik: Nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország Kormányzója pénteken Diósgyőre utazott, ahova szombaton reggel érkezett meg. A feldíszített állomáson a diósgyőri munkások kitörő lelkesedéssel fogadták a Kormányzót, aki az elhangzott üdvözlésekre válaszulva többek között a következőket mondotta:

A hazafias érzelmű magyar munkásságnak

legfőbb feladata a termelés rendjének biztosítása.

Ennek biztosítéka az az összhang, amely a munkások és a munkaadók között fennáll. Jól tudom, hogy a magyar munkásság helyzete nehéz. Éppen ezért igyekszünk az adott helyzet által a nyújtott lehetőségeken felül jogos igényeiknek kielégítésén munkálkodni. Európaszerte

Huzódik a német kormányválság

Állítólag keresztényszocialista kormány alakul - a német bányatulajdonosok megegyeztek a megszállókkal

A német kormányválságot, amely Stresemann lemondása folytán pénteken este következett be, mindeközéig nem sikerült megoldani.

Valószínűnek tartják, hogy a birodalmi elnök parlamentáris uton fog haladni és az ellenzéki pártokat, elsősorban pedig a német nemzeti párt egyik személyiségét bízza meg a kormány újalakításával.

Szóba került, hogy olyan egyén vegye át a kormány vezetését, aki politikailag lehetőleg szüntelen és itt Jannes volt kölni főpolgármesterre gondoltak. Hieber, a württembergi köztársaság elnöke semmi szia alatt nem vállalta a kancellárságot. Jannes is kossarat adott.

A kombinációk előterében most Stegerwald ker. szocialista áll, de emlegetik Gessler birodalmi hadügyminisztert is.

Párisban a jóvátételi bizottság ülést tartott, amelyen meghallgatták a német megbízottakat. — A német kiküldöttek nevében Fischer államtitkár kifejtette a német pénzügyi és gazdasági inséges helyzetét. — Hangsúlyozta a német kormányának azt az álláspontját is, hogy a Ruhrvidék megszállása jogszabálytalan.

A jóvátételi bizottság meghallgatta ugyan a német kiküldött előterjesz-

ságát s félrehárítva a tehetetlen kicsinyeskedőket, az okvetetlenkedő utbanállókat, méltó megértéssel állanak a nagy mű megvalósításában az alapító mellé.

Az egyháztól ezt reméli, a várostól ezt várja a Tiszántul. Mert Déri Frigyes legszebb ünneptése az lesz, ha csákányok pengésében, taligák nyikorgásában, a munka sürgő zajában dobban föl az alkotás hatalmas ritmusa.

erős nemzeti érzés hatja át a lelkeket, amely biztosítja a nemzet különböző erőinek együttes és egységes kifejtését. Ha ezek az erők egymással szembekerülnek, pusztul a nemzet,

pusztuló nemzetnek pedig boldog fiai nem lehetnek.

Ezért a magyar munkásság ne vonja ki magát a nemzeti érzés összefogó ereje alól. Remélem, hogy a hazafias érzés fogja irányítani mindenkor a munkásság cselekvéseit.

Ezután a Kormányzó megszemlélte a diósgyőri gyártelepet, majd a munkásság küldetését fogadta. A munkások egy acébból ontott turul madarat ajánlottak fel emléktul a Kormányzónak. Délután 2 órakor díszbeled volt a Kormányzó tiszteletére.

tését, de semmiféle határozatot nem hozott.

A német nagyiparosoknak és a bányatulajdonosoknak a pénteki nap folyamán a fennforgó vitás kérdések ügyében sikerült megegyezniük a francia és belga megszálló hatóságokkal.

A francia-belga megszálló hatóságok és a bányatulajdonosok között létrejött egyezmény értelmében a bányák a januártól novemberig terjedő időszakra

kötelesek adóban 279 millió francia frankot fizetni.

ezenkívül minden eladott tonna szén után 10 frankot és a nettó termelés 18 %-át kötelesek az antantnak szállítani. Viszont az október 1 óta létesített Ruhrvidéki szénraktárak a szövetségesek birtokában maradnak.

Amerika felfogása szerint Franciaország külpolitikája a legutóbbi időben magára maradt.

Elszigetelésében Olaszország is részt vett, mert az olasz politika ma már Angliával hasonló utakat követ. — Különösen nagy fontosságot tulajdonítanak annak a kölcsönös megértésnek, amely legújában Spanyolország és Olaszország között kifejlődött.

A tanítói árvaház sorsa

A város és a kulturálisminisztérium között már régebben nézeteltérések vannak a debreceni tanítói árvaház épületei miatt.

Ugyanis a szerződés szerint, amennyiben az árvaházi épületekben már nem árvaház lesz, úgy vagy az államnak kell a telket megvenni a várostól, vagy át kell adni a város részére az épületeket, melyek jelenleg az állam tulajdonát képezik.

A kulturálisminisztérium, mint ismeretes, egyetemi internátust óhajt berendeztetni az árvaházi épületekben. De ebbe a város nem egyezik bele, mert ha megszűnik is az árvaház, úgy a gazdasági középiskola, a polgári leányiskola, iparművészeti iskola stb. számára a városnak szüksége van az épületekre.

Épp ezért a jog és pénzügyi bizottság oly értelmű javaslatokat terjeszt a közgyűlés elé, hogy az írjon fel a kultuszminiszternek, s feliratában fejtsse ki, hogy az eredeti szerződéshez feltétlenül ragaszkodik, s az épületeket csakis az árvaház céljaira engedi át az államnak.

A Fűvészkert ügye a jog-és pénzügyi bizottság előtt

A város teljesíti az egyház követeléseit

Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága délutáni ülésében foglalkozott a Déri-múzeum, illetve a fűvészkert új telkének ügyében megkötendő szerződés kérdésével.

Ismeretes, hogy az egyház a fűvészkertet nem a Steinberger-féle fatelep telkén, hanem a Tócsos-kerti saját birtokán óhajtja felállítani. A fatelepi telken egyéb gazdasági bevételeket akar létesíteni. Ezért mindenek előtt azt köti ki, hogy esetleges városrendezéskor egyik telekterületet se csonkítsák meg. A jog és pénzügyi bizottság erre vonatkozólag javasolja a közgyűlésnek, hogy a Tócsos-kerti telkre nézve ezt megígérheti a város, s a szerződésbe be is veheti, azonban a fatelepi telkeknek a területéből elkerülhetetlen, hogy ki ne hasítsanak egy részt az ott létesítendő utca számára.

Az egyház többi kikötését — az új fűvészkert csatornával való ellátását, körülkerítését, kertész és munkások építését, valamint az egyház részére jutányos kölcsönnek adását — változatlanul elfogadta a jogügyi bizottság.

Tisztázandó része a szerződésnek a fűvészkerti kerítés ügye. A város másfél-, két méter magas horgonyozott és szeges drótherítést hajlandó csináltatni. Állítólag ez is 15 millió koronába kerülne. Valószínű, hogy ezt az egyház is megfelelőnek fogja tartani.

Kereskedelmi alkalmazottak ünnepe

Megható ünnep folyt le pénteken délután a *Márton Gyula és Fia* cég üzletében, ahol *Szűcs Ferenc* a Debreczeni Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületének pénztárosa, november 1-én töltötte be 25 éves megszokott nélküli értékes szolgálatát. — Ez alkalomból a cég vacsorát adott a tisztelére, s egy millió korona adománnyal fejezte ki ismerését. Pénteken délután alkalmazottakból és főnökökből álló nagyobb küldöttség jelent meg a *Márton Gyula és Fia* cég üzletében s *Kubinyi Béla*, a Debreczeni Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületének elnöke üdvözölte a jubiláló *Szűcs Ferenc*et, a főnökök nevében pedig *Sesztina Jenő* kormányfőtanácsos, a Debreczeni Kereskedő Társulat elnöke. Majd *Békes Lajos* üdvözölte a főnökök részéről *Márton Gyulát*, mint kiváló főnököt, s megértő munkaadót.

Az Arany János Társaság emlékünnepélye

A debreceni Arany János Társaság, mely tudományos színvonalú és irodalmi eseményt jelentő előadásaival első helyet foglal el a magyar vidék tudós és irodalmi társulatai között, december 9-én, délután öt órákor a római katolikus főgimnázium dísztermében a *Bólyai centenárium* és a *Himnusz születésének száz esztendő évfordulója* alkalmából emlékünnepélyt rendez a következő műsorral: *Énekszám*. Előadja a Debreceni Tisza István Tudomány Egyetem Énekkara. A két *Bólyai* tudományos munkásságának eredményeiről szabadelőadást tart *Heggyer József*, a Kegyesitanítórendi

Főgimnázium igazgatója. *Költsel: Himnusz Szavaija Olejár Miklós. Költsel esztétikája. Szabadelőadás, tartja Mitrovics Gyula* egyetemi ny. r. tanár. *Költsel: Zrinyi dala. Szavaija Jékei Balogh György. A Himnusz költőjének emlékezete. Szabadelőadás. Tartja Zsigmond Ferenc* dr. egyetemi magántanár, a református főgimnázium tanára.

Egyelőre nem fog javulni a vízszolgáltatás

Folynak a vízvezeték kijavítási munkálatai — Juniusra felszerelik az új kutakat — Rimanóczy igazgató nyilatkozik a Hajdúföldnek

Debreczen város közművei között talán egyetlenegy sincs olyan elhanyagolt állapotban, mint a városi vízművek.

Ismeretes, hogy a városi létszám-egységű vízvezeték a vízművek eddigi vezetőjét, Haty főmérnököt nyugdíjazták, s a vízművek további kezelését és kijavítását a világítási vállalatra bízták.

A Hajdúföld munkatársa felkereste Rimanóczy Béla világítási vállalati igazgatót, s felvilágosította sokat kért a városi vízművek javításának és rendbehozatalának jelenlegi állásáról.

Rimanóczy igazgató kijelentette, hogy a munkálatok november elseje óta a legintenzívebb erővel folynak.

Tizenhárom úgynevezett szivornyas kut volt eddig használatban, azonban ez kevésnek bizonyult, úgy hogy terebe van véve hat tartalék kut felszerelése. A hat új kut közül már kettőt felszereltek, s a többi négynek a felállítását

legkésőbb juniusra készen lesz.

Arra a kérdésre, hogy az új kutak beállításával vajon a város közönségének rendelkezésére fog-e állani a szükséges vízmennyiség, az igazgató azt mondta, hogy csak bizonyos korlátozások mellett lesz kielégítő a vízszolgáltatás.

Záróének. Előadja a Debreceni Tisza István Tudományegyetem Énekkara.

A magas nivóú előadás iránt óriási érdeklődés mutatkozik a város keresztyén társadalmában. Jelenleg hétfőtől kezdve kaphatók a Nemzeti Hitelintézet (Kossuth-utca) helyiségében. Ülhely ára 2000 korona, állóhely 500 korona.

Jelenleg a tizenhárom régi szivornyas kut is rossz állapotban van, be van dugulva, úgy hogy körülbelül 50 százalékkal kisebb a vízszolgáltatási képessége, mint a felépítésükkor is volt. Ezért a kutak kikötésére és kiegészítésére is elkerülhetetlenül szükségessé vált.

Ezeknek a munkálatoknak a befejezése hosszabb időt fog igénybe venni, s igen súlyos milliókba fog kerülni, s véglegesen még akkor sem lesznek befejezve, mert míg a hálózat kiegészítése, átöblítése, kibővítése még nem történik, a debreceni vízvezeték

nem tudja kielégíteni a szükségleteket.

A Hajdúföld munkatársa a vízművek ügyében felkereste még Szegedy István mérnököt is, aki arra vonatkozólag, hogy a hat új kut beállításával vajon elegendő lesz-e a víz, kijelentette, hogy ez nem valószínű. Mert ehhez feltétlenül szükség lenne a hálózat kibővítésére, már pedig erről még a jövő évben sem lehet szó.

mert pénz nincsen rá.

Általában rövidesen javulás a vízszolgáltatásban nem várható, legfeljebb csak a jövő év közepén fog egy keveset javulni a vízellátás.

A Népszerű Főiskolai Tanfolyam heti programja

A Népszerű Főiskolai Tanfolyam mostani ciklusában ma lesz az első eset, hogy vasárnapi napon is lesz előadás. Vasárnap délelőtt 11 órákor dr. *Huzella Tivadar* egyetemi tanár fog előadást tartani „A modern származástan kialakulása a VIII. század frradalmi eszméinek talaján” címen. November 27-én, kedden délután öt órákor dr. *Hankiss János* egyetemi tanár a világ egyik legnagyobb novellairójának, *Maupassantnak* az egyéniségét és műveit fogja ismertetni. Kedden délután hat órákor *Heger Floris* vetített képekben mutatja be *Zichy Mihály* világhírű illusztrációit, melyeket az *Ember tragédiáj* ház készítette. November 29-én, csütörtökön délután öt órákor dr. *Vekerdi Béla* tanár *Bólyai János*ról, a világra szóló tehetségű nagy magyar matematikusról fog jubileárius előadást tartani.

Utána csütörtökön délután hat órákor dr. *Pap Károly* egyetemi tanár fejezi be nagyérdékű előadás-sorozatát *Madáchról*.

December 1-én, szombaton délután öt órákor dr. *Máday István* egyetemi tanársegéd fog előadást tartani „A gyógypedagógia állása Magyarországon” címen.

Utána szombaton délután hat órákor *Wallisch Oszkár* „*Manzoni és az olasz romantizmus*” címen tart előadást. A mostani esztendő *Manzoni* jubileumot is jelent, már ennyiben is különös érdeklődéssel bír a *Wallisch Oszkár* előadása. A magas színvonalúnak ígérkező előadásokat bizalommal ajánljuk a közönség figyelmébe.

Hirdessen a Hajdúföldben!

A debreceni sajtó 1848—49-ben

II.

A magyar sajtó egyik legtevékenyebb korszakát a szabadságharc idején élte. A nemzet minden rétegét megrázó nagy viharokban lett először népszerű a magyar sajtó, az egész közönség akkor vett tudomást először a hírlapokról, melyek fürge, mozgékony erővel hatoltak be az emberek mindennapi világába s a nagyjelentőségű hírek közé észrevétlenül fűzték be azt az új szellemet, azt a nagy, nemzeti öntudatra ébredést, mely sarkköve lett a bámulatos erőfeszítést kiváltó önvédelmi harcnak.

A külső korlátaitól megszabadított és az új, termékeny szellem által áthatott sajtó hivatása az volt, hogy szélesítse, magyarázza és a nemzet közkincsévé tegye azokat a reformeszméket, melyek évtizedek óta érlelődtek a nemzet lelkében s melyeket a tavaszi események mint kész, de még kibontásra váró eredményeket állítottak a nemzet és sorsának intézői elébe. Ügyelnie kellett arra, hogy e reformeszmék megmaradjanak nemzeti vívmányoknak s a nyughatatlan idők által táplálni szokott osztálypolitikai küzdelmek fel ne használják eszközü. Mikor pedig az égboltozat felett mind komorabb felhők torlódtak össze és eldőrdültek az első villanások, a nemzet akaratát az új alkotmányhoz daccal ragaszkodó kitartással kellett dzenie, hogy a bekövetkezett szakadás után az élet vagy halál választóját hirdette, pótolja az egykor körülhordozott véres kardot. Sok fordult meg azon, hogy a nemzet megérti-e a kiváltságos idők

parancsát, ez pedig nem jelentéktelen részben függött attól, hogy a sajtó teljesíti-e hivatását.

Ezek az eszmék benne voltak a kor szellemében, benne a sajtóiban is, melynek Kossuth Lajos volt vezérő alakja. Mikor a külső korlátok lebontását a sajtószabadság törvényesítése befejezte, akadály nélkül adhatta át magát az új szellemnek. A mozgalmas forradalmi idők adják magyarázatát annak, hogy — mint ilyenkor szokott lenni — az új eszmék rajongóitól irányított sajtó szinte tobzódva élt ez új szellemben, ami a kritikai megválogatás és okfejtés hátrányára vezetett.

A rohamos léptekben fejlődő hírlapirodalom központja természetesen Pest lett; ahol egymásután jelentek meg az új, a márciusi gondolatok jegyében dolgozó hírlapok. De ami talán még jelentősebb a magyar hírlapirodalom történetében, megszületik a vidéki magyar hírlapirodalom is. A legtöbb vidéki város hírlapirodalmát tulajdonképpen 1848-tól keltezheti.

Sok nemes energiát váltottak ki ezek a törekvések, melyek ott szunnyadtak előzőleg is már a lelkében, de kiváltódásukhoz egy olyan nagy általános megmozdulásra volt szükség, mint amilyen az 1848-i tavaszi események egyszerűen elsepertek a vidék nyomászó, vaskalapos, bürokratikus szellemét. A legtöbb helyen teljesen elő volt már készítve a talaj a sajtó életének, csak külső lehetőség és emberek kellett, akik az új gondolatokhoz tudták hangolni a néplelek hurjait.

Debreczenben is készen voltak már a felületek hírlapirodalmi élet teremtésére. Volt ugyan már 1843-tól új-

sága Debrecen-Nagyvárad *Értesítő* címmel, de ez tulajdonképpen hirdetési közlöny volt. Az első valódi hírlapja Debrecennek az *Alföldi Hírlap*, melyet 1848. nyarán hívott életre a termékeny friss akarat. Hogy milyen mértékben élt volt készíve számára a talaj, láthatjuk abból is, hogy az *Alföldi Hírlap* egy csapásra meghódította Tiszántul közönségét és kedvelté tette magát előtte annyira, hogy a következő évben Debreczenben vendégeskedő fővárosi lapok meg sem tudták ingatni szilárd állásában. De az *Alföldi Hírlap* ügyes szerkesztők és tudós, tehetséges munkatársak kezében ki is állhatta velük a versenyt, egykori hírlaptársai szerint is a szabadságharc korszakának egyik leghasznosabb, legjobb hírlapja volt.

Volt tehát Debrecennek már a kor színvonalán álló hírlapja, melyet a város régi tradícióhoz méltóképpen nyithatta meg a helyi hírlapirodalom történetét. Az *Alföldi Hírlap* azonban valóban csak a nyitányt képezte. A következő 1849. év az események fordulata révén kiváló jelentőségre emelte a szabadságharc debreceni sajtóját.

A parlament és a honvédelmi bizottság Debreczenbe menekülése révén ugyanis az önvédelem új fővárosa Debreczen lett. Itt folytatja le a parlament nevezetes vitáit, innen intézi Kossuth varázsos egyéniségével a nemzet fegyverbeszélésének nagy munkáját, itt szervezik meg a nemzeti önvédelmet, ezek eredményeképpen indulnak el honvédseregeink a győzelmes tavaszi hadjáratra, itt mondja ki a parlament a Habsburg ház trónvesztését. És a nagyjelentőségű nyüzsgő, forrongó politikai élet mellől nem

marad el az irodalmi élet sem. Hiszen az 1849. év első napjaiban vasuton, szekeren, gyalog Debreczen felé menekülők zavaros tömegeiben ott látnak írónk nagy részét is, akik már első lépésükkel a nemzeti ügy hűségese fegyvertársává szegődtek.

Olyan mozgalmas irodalmi élet, mint amilyen akkor fejlődött ki, azóta sem volt Debreczenben. Elég csak Jókait, Vahottot, Vörösmartyt, Vas Gerebent, Tancsicsot, Csernátony Lajost, Remény Zsigmondot, Pallfy Albertet, P. Szatmári Károlyt, Sárosy Gyulát említenünk, hogy némi képünk legyen róla. Petőfi és Arany is gyakran megfordultak Debreczenben.

E központi jellegű nemzeti, politikai és irodalmi élet járuléka az a nevezetes hírlapirodalom, amely a két helyi jellegű újság, a Debreczen-Nagyvárad *Értesítő* és az *Alföldi Hírlap*on kívül még más hat lapot nevezhet meg. Megindulására is első volt ezek között a honvédelmi bizottság hivataltos lapja, a *Közlöny*, melyet januárban még a Tancsics által szerkesztett *Munkások Újságja*, Vas Gereben Népbarátja, februárban pedig Pallfy és Csernátony Március Tizenötödikeje követtek. Pártpolitikai törekvések adták életet Jókai szerkesztésében az *Esti Lapoknak* s az ezzel homlokegyenest szemben álló, rövidéletű *Debreceni Lapoknak*.

Nyolc lapot éltetett tehát ezidőben Debreczen. Nagy feladat súlyos nehézségekkel. Hiszen a fővárosból ide menekült hírlapok sohasem találhattak meg Debreczenben azt, amit a fővárosban elveszítettek: közönségüket, az események központjában nevelkedett, vállalkozó hajlamú, lelkesedő, sajtó-

VAKOLÓ KANALLAL...

Milyen volt a világ legelső és milyen lesz az utolsó napilapja?

Kiváló kutatónk nagyszabású ásatásokat végzett a hetedik nagyhatalom országának dzsungelében és sikerült megtalálnia a világ legelső és legutolsó lappéldányát, melyet a kultúrtörténelem szíves rendelkezésére bocsájt.

A legelső újság, mely egy gyanús külsejű pliocén képződménybe volt beágyazva, következőképpen hangzik: 1. január 1. 1. évfolyam, 1. szám.

Paradicsom és Vidéke

politikai napilap
Felelős szerkesztő: Ádám. Főmunkatárs: Éva.
Egyes szám ára 2 alma.
Egész évre 1 paradicsom.

Felütötte fejét a destrukció

Külpolitikai egünk egyre tornyosuló vérszellegei között felütötte fejét a destrukció kigyóörébe öltözött ördög. Az a szociális igazságtalanság, hogy arcuuknak véres verjékével vagyunk kénytelenek megkeresni mindennapi kenyerünket, legben szemünk előtt intő példaként. Ha álunkból fel nem ébredünk, az Ember Tragédiája okvetlenül be fog következni. Fejünket az újságírás rontotta meg, mi pedig már az emigráció felé leselkedünk.

(Láthatjuk, hogy már abban az időben is fájdalommal születtek a vezérekkel)

Az oldalberda

A Paradicsom és Vidéke eredeti tárcája. Írta Erdős René, a világ első írónője.

Biboros fényben uszott a paradicsom. Délfranciaországi hajnalokra emlékeztető alkonyati pirban egy rokokó mastodon bőmbőlte szerelmi dalát a bűvös éjszakába. Ádám, a

ságos vérmérsékletű pesti közönséget, mely nem egyszer az események irányítását a kezébe vette. A debreceni közönség igényeit nagyjában kielégítette a két helyi lap, ország pedig, amire támaszkodhattak volna, mi volt akkor? Északon, Keleten a Tisza mögött ellenség állt, Délen és Erdélyben örökös csatározások között váltakoztak egyes vidékek az ellenség és a mi seregeink kezében.

Ilyen körülmények között előfizetők nem voltak, egyes példányokból tengették életüket. S annak megértéséhez, hogy mégis élni tudtak, ismernünk kell a politikai helyzetet, mert hiszen legtöbbször a politikai érdekek emlemből táplálkoztak. De találkozunk nem egyszer hazafias, áldozatkész tettel is, amire maga a kormány mutatott példát. A debreceni lapkiadás nehézségeinél nem szabad figyelmen kívül hagyni a nyomdai bajokat és a debreceni rendőrmíniszter, Madarász László erőszakos kezét sem.

Az 1849. tavaszán lejátszódott nagy fontosságú események nagy jelentőségre emelték a hírlapiródmát is, melynek középpontja Debrecen lett. Debrecenre függött akkor az egész magyar nemzet szone, lesték, várták a megváltó jeladást, mint a Közlöny írja ezidőkből:

„A becsületos magyar, midőn naponta imédkozik, keletre néz, a puszták eme nagy városára, mint Mohamed követője Mekka felé minden hajnalcsillagtól megkérdezi, vajon mikor kél fel már a nap, melynek derült Sugáraitban a haza szabadsága fog megrezzenni.”

—ön.

fiatal férj, szép és életerős oldalbordáját kereste a perzsaszőnyegekké teleakgatott antik budoárban. Éva örömmujongó mozdulattal mutatta fel második gyermekét, ki jó volt és illedelmes és az övék. És így szólt az Ádám: *Ki ez? Nem Káin ez? És felelte Éva: Nem Káin: Abel ez.* És szólt a Róné: És aki tőle fog származni, az mind Abelesz.

(Ez a tárcza azért ilyen gyenge, mert akkor még nem volt sem ampír, sem bidermájér, sem csinkvecsentő és így a Róné sem tudott mivel dobálózni)

Fényes győzelem a plezozauruszok felett

Saját mastodonunk jelenti: Az ichiozauruszok győzelme teljes. Egy kémkedési körútra indult repülő plezozauruszt lelőttek. A gibbonmajmok proletárdiktatúrája utolsó óráit éli. Reméljük, hogy a folyamatban levő béketárgyalások igazságos békét fognak teremteni és ezzel a világegyetem meg lesz ki mélve a további háborúktól...

(Már az akkori embereknek is kitűnő fogalmaik voltak a társadalmi békéről)

NAPI HIREK

— **Öngyilkos urileány.** Tegnap este 8 órakor egy fiatal hölgy Pliocén utca 3. szám alatti lakásán mellbelötte magát. Tettének oka szerelmi bánat.

(Már abban az időben is csak olyan emberek voltak az állatok, mint amilyen állatok ma az emberek)

— **Megjelent az első lakásrendelet.** Az ősjóleti miniszter holnap reggel hozza nyilvánosságra első rendeletét, mely felszabadítja a 8 szobásnál nagyobb cölöpépítményeket. Jelen rendelet hatálya nem érinti a pliocén képződményekben talált füreket. Együttal figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy egyszobás barlangokért 10 millió szines kavicsnál nagyobb telépési díjakat nem szedhetnek.

— **Új kormánytanácsos.** Mint a hivatalos paradicsomi közlöny jelenti, Csímpanz Adolf tőrszdebizományost kormánytanácsossá kinevezték.

(Már abban az időben is rengeteg érdemes ember szalagált a földön.)

Véres testvérgyilkosság

Lapzárta után jelenti tudósítók: Halállal végződő gyilkosság történt ma reggel a hajnali órákban. Káin és Abel földbirtokosok séta közben hevesen összeszólalkoztak, mire az egyik, Abel felkapván baltáját, Káint hátulról leütötte.

(Láthatjuk ebből, hogy már abban az időben is milyen kitűnően voltak informálva a napilapok.)

Ez volt a világ legelső napilapja a pliocén-korban. Ezután jött az an-thracén-, a jura és a konjunktura-korszak. A föld azonban lassanként hűlni kezdett, az élőlények lassanként kipusztultak, csak egynehány hüllő maradt meg, akik a lapokat szerkesztik. Munkatársunk megtalálta egy jéghegyben az utolsó lapot. *Első pilanatra azt hitte, hogy a Pesti Napló, mert ma valóban ez a világ utolsó napilapja.* Pedig tévedett. A legutolsó lap így szól:

Jégvidéki Közlöny

Szerkeszti a megfagyott gyermek. Előfizetési ára 100 kalória.

Utban a konszolidáció felé

Társadalmi életünk libabőrös testen jelentkezik a hullafoltok. Külpolitikai orientációnk, mely bizonyos mennyiségű külföldi tűzkölcson igénybevetelét tüzte ki célul, nem végződött sikerrel...

(Ugy látszik, hogy a vezércikkirő sokat ivott, mert a külföldi kölcson már a világ vége előtt megkaptuk.)

Kérem én még náthás vagyok

Írta Szép Ernő, a világ legutolsó költője.

Mikor én még meleg voltam,
Kis versikét sokat írtam.
Nem voltak még akkor jegek,
Akkor jegek...
Pedig de szép, mikor csepeg.

Nem volt nekem tehetségem,
Tehetségem nem volt nekem...
Elmúlt egy pár emberöltő,
Emberöltő...
Azt se tudják, hogy én költő.

Nyugatisták, mind meghaltunk,
De majd holnap felmadatunk.
Amit mondtunk, csaihatatlan,
Csaihatatlan,
Aki Nyugat, halhatatlan!

NAPI HIREK

— **Meteorológiai jelentés.** Derült idő várható, helyenként csapadék szivatarokkal.

(Ebből is látható, hogy az időjárás mennyit fog fejlődni a világ végéig.)

— **Romániában erősödik a kultúra.** A nagyromán kormány rendeletben közölte az egyetemek taná-

Megdrágul a víz, a mulatság és a kártya

A jog- és pénzügyi bizottság ülése — A város megsürgeti a testnevelési törvény végrehajtási utasításának kiadását

Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága szombaton délután fél négy órakor a városháza kistanácsstermében ülést tartott.

Mindent emelnek

A bizottság foglalkozott a vízhasználati díjak felemelésének kérdésével és úgy határozott, hogy azokat a harmadik évnegyedre visszamenőleg köbméterenként 300, a negyedik évnegyedre 400 koronára javasolja felemleni.

Hozzájárult a bizottság ahoz, hogy a nyilvános vigalmak engedély díjat kétezerszeresre emeljék fel.

A mozi előadások engedély díjait hétköznap előadásoukint 2000, vasárnap 4000 koronában javasolja megállapítani. Minden egyéb nyilvános előadás, vigalom díjait 4—8000 koronára indítványozza felemleni.

Az összes olyan nyilvános helyiségekben, melyeknek kártya engedélye van, a bizottság a kártya adót is felemlelte, még pedig reggel 9 órától este 9 ig 100 koronára, este 9-től éjjel 12 óráig 500, reggeli 9 óráig 2000 koronára. A billiárd és a dominó után szedendő díjat 50 koronában állapította meg a bizottság.

Föld a gazdasági népiskolának

A földbirtokreform alapján a református egyház az iskolákban esz-közleendő gazdasági oktatás céljaira földet kért a várostól. A jog- és pénzügyi bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy 3 hold földet a volt gazdasági népiszkola mellett, a mikepéresi út mentén a református tanítónőképző intézet számára jelöljön ki.

Sürgetik a testnevelési törvény végrehajtási utasítását

A testnevelési tanács megkeresésére a városi tanács javaslata alapján a bizottság elhatározta, hogy a

csaival, hogy konflis kecsisok a jövőben egyetemi tanárok nem lehetnek. Ezekre az állásokra csak fiakkeresek pályázhathnak.

TÖZSDE

Megindult a hausse. Végre bekövetkezett a várva várt pénzügyi kívánság. A hausse belátta, hogy sikertelen volt a baisse elleni küzdelme és bánatában megindult.

Hivatalos árfolyamok. Májág 15000, Közpanti Jégzalog 17000, Jégbányai 32000, Jég 180, Ált. Jég-szesz 650, Jégisz 34, Dorogi jég 30.

Ennyit fejlődött az újságírás a világtéremtésétől az utolsó napig. Az életnek azonban mindenkor megvolt a maga előnye, mert az események sohasem történtek úgy, mint azt az újságok közölték. Ezen nem is lehet csudálkozni, hiszen az újságírók is fordítottjaik a normális embereknek, amíg például a normális emberek ollóval vágnak és tollal írnak, addig az újságírók ollóval írnak és tollal szoktak vágni.

Lisztius.

testnevelési tanács segélyét az 1923. évre visszamenőleg felemleni 10 millióra. Együttal javasolja a közgyűlésnek, hogy a kormányndt testnevelési törvény végrehajtási utasítását sürgesse meg.

Majd több apróbb ügy letarzalása után az elnök Vargha Elemér tb. főjegyző az ülést berekesztette.

Eladják a rendőrségi palotát

Ismeretes, hogy Debrecen városa annak idején a rendőrségi épületet — mely a város tulajdonát képezi — minden ellenszolgáltatás nélkül bocsátotta az államrendőrség rendelkezésére a rendőrség államosításakor. A tanács nemrégiben foglalkozott ezzel a kérdéssel s elhatározta, hogy javaslatl lép a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés elé, amelyben indítványozza, hogy irjanak fel a belügyminiszterhez a rendőrségi palota ügyének végleges tisztázása végett. A tanácsnak az az álláspontja, hogy

az állam vagy bocsássa az épületet a város rendelkezése alá, vagy pedig vegye meg.

Abban az esetben, ha a rendőrségi palotát az állam arany értékben megvásárolná, a város azonnal hozzáfoghatna az új városháza felépítéséhez, amelynek ügye egyre aktualisabbá válik.

Egyetemi hallgatók!

Jómegejelenésű fiatal emberek könnyű munkával jól jövedelmező mellékfoglalkozást kaphatnak a Hajdúföld kiadóhivatalában

Elsőrendű bevásárlási forrás fűszer, bor és csemegékben

KONTSEK GÉZA

DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 15. SZÁM.

Elektromos ipari tanfolyam a fémipariskolában

Az elektromos szerelő ipar üzeméhez szükséges ismeretek elsajátítására három tagozatból álló tanfolyamot tartanak a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében a debreceni fémipariskolában. Az első tagozat: *elektromos ipari előkészítő tanfolyam*; a második tagozat: *gyenge áramu szerelőipari tanfolyam*; harmadik: *erős áramu szerelőipari tanfolyam*.

Akik a tanfolyamot sikerrel elvégzik, bizonyítványt kapnak, amely szerelőipari munkakönyv, illetőleg az előírtnál hat hónappal rövidebb gyakorlat után iparigazolvány váltására jogosít.

Az első tanfolyam december 4-én kezdődik a fémipariskolában. Felvesszük mindenkit, akinek szerelőipari gyakorlata van és a felvételi vizsgát sikerrel kiállja. A felvételi vizsgán jelentkezőknek a négy számtani alapműveletet egész számmal, a közönséges és tizedes törtekkel való számolásban kell jártassággal bírniuk. A tanfolyam nyolc héttig tart, tíz elméleti és négy gyakorlati órával. Az előadásokat az esti órákban és vasárnap délelőtt tartják. Kívánatos, hogy a tanfolyamot minél többen elvégezzék, annál is inkább, mert az *elektromos szerelőipari képesítés szigorítása van tervbe véve*, mindenki a saját érdekében jár el, ha a tanfolyamot látogatja és a szükséges ismereteket megszerzi. Bővebb felvilágosítással a fémipariskola igazgatósága szolgál a hivatalos órák alatt.

FŐISKOLA

A Szent László-kör alakuló közgyűlése. Az egyetemi hallgatók Szent László köre szombaton tartotta alakuló közgyűlést a katolikus Othonban. — A tisztikar egyhangú választás folytán a következőképpen alakult: elnök lett *Windisch Ferenc* joghallgató, — alelnök *Hertelendy Vilma* bölcsészethallgató, főtiszt *Kristóf Gyula* joghallgató, főpénztárnok *Szokolay István* orvostanhallgató. A közgyűlés elhatározta, hogy ebben az esztendőben kultur délutánok és tea esték rendezésével fog a debreceni társadalmi életbe bekapcsolódni.

Az Árpád bajtársi egyesület vitadélutánja. Az egyetem bölcsészeti karának „Árpád” bajtársi egyesülete szombaton délután jól sikerült vitadélután rendezett a Kollégiumban. A vitadélután műsorán szerepelt az „Árpád” bajtársi egyesület által „A magyarság jövője és az ifjúság” címen kitűzött pályázatra beérkezett két pályamunka felolvasása. Először Halmi Imre bölcsészethallgató „Árpád”-vezér olvasta fel értékes dolgozatát, amelyben rámutatott arra, hogy Magyarország csak az ifjúsága mentheti meg. A másik szintén igen értékes pályamunka Eördög Dezső theológusé volt, aki azokat a feladatokat ismertette, amelyek a magyar ifjúságra várnak a nemzet újjáépítésének munkájában. Több nívós és érdekes felszólalás után, miután Halmi Endre dolgozatának jutalmazásáról lemondott, a 10,000 koronás pályadíjat Eördög Dezsőnek ítélték oda.

Árpád táborozás a Bikában. Az Árpád Bajtársi Egyesület szombaton, november 24-én este 9 órai kezdettel az Arany Bika-szálló kistermében nagyszabású táborozást rendezett. A táborozáson az egyesület magiszterei közül *dr. Mitrovics Gyula* és *dr. Láng Nándor* egyetemi professzorok vettek részt, valamint nagyszámú meghívott közönség jelent meg. A műsort a *Nemzeti Hírszék* vezette be. *Halmi Endre* vezér megnyitója, s *Pápay József Werbőczy* levante szavalata után

dr. Mitrovics Gyula magiszter bajtársi lendületes beszéd kíséretében tartotta meg a levante avatást. Az egyetemi vegyeskar éneke, majd *Gabala Ibolya* és *Bernáld György* frappáns dialógusa után a műsor véget ért. Az énekszámokat mind az egyetemi vegyeskar szolgáltatta, *Mdsai Sándor* énektanár közismert, precíz vezetése mellett. Műsor után éjjel két óráig tartott a tánc.

Mikor a vádlóból vádlott lesz

A Csiha-féle sajtóperben felmentették Rostkowitz Arthurt

A debreceni kir. törvényszék *dr. Visky Sándor* elnöke alatt működő büntetőtanácsa rendkívül érdekes sajtópert tárgyal szombaton délelőtt. A vádlott *Rostkowitz Arthur*, a *Hajdusági Vírradat* szerkesztője volt, aki ellen *dr. Csiha Endre* vármegyei főjegyző hivatalbéli felhatalmazására üldözendő rágalmozási pert tett folyamatra. *Rostkowitz* ugyanis a *Hajdusági Vírradat* egyik múlt évi számában szóvá tette, hogy *Csiha Endre* akkori hajduböszörményi főszolgabíróhelyettes két hizott dísznő-eltulajdonítási ügyét a vármegye-házán házilag, *fegyelmi* uton intézték el, pedig az egész ügyet az ügyészségnek kellett volna átadni bírói eljárás végett.

Csiha a cikk miatt sajtópert indított *Rostkowitz* ellen. A sajtópert szombaton tárgyalta a törvényszék. A vádat *Kádár István* kir. ügyész képviselte, a védelmet *dr. Gátyassy István* ügyvéd képviselében *Szemere Antal* ügyvéd látta el.

Nem egyformán...

Rostkowitz a vádirat felolvasása után kijelentette, hogy a cikket *közérdekből* írta és csak a valót tartja fel. A cikket megírására az vezette, hogy a vármegye *nem egyformán kezelte az ügyeket*, így például *Dobay* Karoly mérnök ellen, aki nagy szerepet játszott a böszörményi keresztyén mozgalomban, nemcsak fegyelmit indítottak, hanem az ügyészségnél is feljelentették, meghurcolták. Mikor *Dobayt* felmentették, rehabilitálták, szóvá tette, hogy ezzel szemben *Csiha Endre* ügyét, aki pedig két hizott dísznőt tulajdonított, *házilag, fegyelmileg intézték el, pedig itt is az ügyészségnek kellett volna közbejelenni* s az egész ügyet bírói utra kellett volna terelni.

A hizott dísznő története

Az elnök kérdéseire *Rostkowitz* elmondta a *Csiha-féle* hizott dísznő történetét. Az oláh megszállás után a tisztviselőnyomoron úgy akartak enyhíteni, hogy a családost tisztviselőnek hizott malacot adtak rendkívül kedvezményes áron Hajduböszörményben *Fülöp Sándor*, *Csegődy Miklós* irodatisztek és *Kis Márton* hajdu voltak az igénylők, mind családost, többgyermekes szegény ember. *Csiha Endre* szolgabíró az ezeknek járó két hizott dísznőt 1920 áprilisában átvette, a kedvezményes 24 koronás kilónkénti áron azonban nem adta át az arra jogosultaknak, hanem azonnal eladta a dísznőket. A maximális ár akkor 54 korona volt kilónként. *Csiha* sem arról nem szólt *Fülöpnek* és *Csegődynek*, hogy nekik dísznő jár, sem arról, hogy a dísznőket eladta, sem az árával nem számolt el nekik, csupán 1920 decemberében, vagyis 9 hónappal később — mikor a körletparancsnokság vizsgálata és feljelentése nyomán fegyelmi eljárás indult ellene s állásától felfüggesztették —, kezdett egyezkedni a két

A Jogász szakosztály ismerkedő estje. A debreceni egyetemi kör Jogász szakosztálya december másodikán este 9 órai kezdettel az Angol Királynő-szálloda fehértermében ismerkedő estélyt tart. Az ismerkedőt — melyen csak a szakosztály tagjai, a meghívott testvéregyesületek s egy pár vendég fog részt venni — rövid műsor előzi meg.

károsult tisztviselővel, akiknek fejükön 2300 koronával szurta ki a szemét a hizott dísznő fejében.

500 korona pénzbüntetés

A vármegyei fegyelmi bizottság *Csihát* ezért csupán 500 korona pénzbüntetésre ítélte s *dílszába pedig azonnal visszahelyezte*.

Előadta ezután *Rostkowitz*, hogy a harmadik igénylő, *Kis Márton* ötgyermekes szegény hajdu *még a mai napig sem kapott* sem dísznőt, sem kártérítést. Neki az volt a meggyőződése, hogy itt az ügyészségnek kellett volna jelentést tenni a vármegyének. Kéri a valóság széleskörű bizonyítását.

A bíróság a valóság bizonyításának annyiban adott helyet, hogy elrendelte *Csiha* fegyelmi ügyében hozott ítéletnek a felolvasását.

Kiderül az igazság

A fegyelmi iratokból kiderült, hogy *Csiha* a két hizott dísznőt tényleg jogtalanul eladta, eltulajdonította s csak később egyezkedett a károsultakkal.

A perbeszédnek során *Szemere Antal* ügyvéd jogi érvekben gazdag védőbeszédében kérte *Rostkowitz* felmentését. Szerinte *Csiha* esetében a sikkasztás, de még inkább a csalás büntette forog fenn s ezt *Rostkowitz* jogosan írta meg.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletét, mely szerint *Rostkowitzot*

az ellene emelt vád alól felmenti, mivel a valóság bizonyítása neki teljes mértékben sikerült s továbbá mivel a tárgyalás adatai alapján

a hivatali sikkasztás büntetése s a hivatali visszaélés vétsége látszik fennforogni,

az iratokat az ügyészséghez áttenni rendeli.

A bíróság az ítélet indoklásában megállapította, hogy *Csiha* a dísznőket *jogtalanul adta el*, azokkal 9 hónapig nem számolt el s a háromnegyed év múlva fizetett 2300 korona nem felelt meg a dísznők árának s kétségtelen, hogy neki a dísznő eladásából, a későbbi kiegyezésből s hogy a dísznő árát hosszabb ideig magánál tartotta, — haszna volt. Mivel itt büncselekmény látszik fennforogni, nem fegyelmi uton kell elintézni az ügyet, hanem az a bírósághoz tartozik.

Az ítéletben a kir. ügyész megnyugodott, így az jogerőssé vált.

Vasárnapi istentiszteletek

A református templomokban

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál *Ury Ferenc* s. lelkész, délután 5 órakor prédikál *Marton Sándor* s. lelkész.

Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál *Szele György* lelkész, délelőtt 11 órakor prédikál *Toth Lajos* tábori lelkész, délután 2 órakor prédikál *Ury Ferenc* s. lelkész.

Ko-suth-utcai templomban délelőtt 10 órakor prédikál *Papp Imre* s. lelkész, délután 5 órakor vallásos estély.

Árpád-téri templomban d. e. 10 órakor prédikál *G. Nagy Béla* főgimn. vallásos tanár, délután 2 órakor prédikál *Peleskey Sándor* s. lelkész. Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor prédikál *Molnár Ferenc* lelkész, délután 2 órakor prédikál *Papp Imre* s. lelkész.

Szegényházban délután 2 órakor prédikál *Sipos Imre* közp. lelk. hiv. vezető.

Homokkestenben délelőtt 10 órakor prédikál *Kustár Dániel* vallásos tanár lelkész.

Nyilas-telepen délután 3 órakor iskolai ünnepély.

Csapókestenben délután 5 órakor vallásos estély, prédikál *Sipos Imre* közp. lelkész hivatalos vezető.

Tanyai istentiszteletek: Halápon prédikál *Kocsis János* tanyai lelkész, templomegyesületi titkár, *Ódó Kádár-dülön* prédikál *Derencsényi István* th., *Szepeken* prédikál *Fehér János* th.

Katonai istentisztelet: Nagytemplomban délelőtt fél 9 órakor prédikál: *Fábray Tivadar* ág. ev. tábori lelkész.

Vasárnapi iskolákat a következő helyen tartanak: *Diakonissza* Othonban Ispotály-telep, délelőtt 9 órakor; *Széchenyi-utca* 4. szám a paróchián délelőtt 9 órakor; *Dóczi-intézetben*, *Ko-suth-utca*, délelőtt 9 órakor; *Leány-utcai* iskolában délelőtt 9 órakor; *Nőegyleti Árvaházban* délelőtt 9 órakor; *Csapókesteni* iskolában délelőtt 9 órakor; *Csapókesteni* iskolában délelőtt 11 órakor; *Homokkesteni* imaházban délelőtt 11 órakor; *Egyháztéri* fiúiskolában délelőtt 11 órakor; *Pacsirta-utcai* fiúiskolában délelőtt 9 órakor; *Rakovazky-utcai* iskolában délelőtt 11 órakor.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetelét vasárnap délután fél 4 órakor a *Diakonissza-intézet* Ispotály-telep 9. szám alatt tartják.

A *Keresztyén Ifjúsági Egyesület* folyó hó 25-én, vasárnap (Kollégium földszint 4. sz. a.) délután 5 órakor a szokásos összejövetelét megtartja.

A *Templomegyesület* „Vegyes Énekkar” tanulásait hetenkint csütörtökön este tartja a Kollégium ének- és zenetermében. 6-7-ig a hölgyek, 7-8-ig a férfiak részére. Új tagok jelentkezését ugyanakkor és ugyanott elfogadja *Szabó Lajos* ref. kántor, karagy.

Az ág. hitv. ev. templomban

(Miklós-u. 3. szám) november 25-én, halottak vasárnapján délelőtt 10 órakor az istentiszteletet *Farkas Győző* lelkész végzi.

Délelőtt 11 órakor az Ifjúsági Egyesület megalakulása. Délután 4 órakor *dr. Meikler müncheni tanár* német egyházi beszédet tart.

A róm. kath. templomban

Ma vasárnap, november 25-én: Reggel 6, 7, 8, fél 9, 11 és fél 12 órakor csendes szentmisék. Fél 10 órakor énekes nagymise, utána szent beszéd.

Délután fél 4 órakor szent olvasó, 4 órakor *Sz. Ferenc III-ik Rendjének* „Beöltözési ünnepélye” végzi *P. Borsányi Balázs*.

A gör. kath. templomban

Reggel 7 órakor reggeli istentisztelet, fél 8 órakor olvasott szent mise, fél 9 órakor katonai és deák szent mise, 10 órakor nagy szent mise szent beszéddel, délután 2 órakor *ve- csernye*, 4 órakor rózsafüzér ajátatóság.

A
HAJDUFÖLD
apróhirdetéseit
a legolcsóbbak

Tarifája az apróhirdetési rovat élén.

Előfizetőinknek apróhirdetéseit hetenként egyszer 10 s.óig ingyen közöljük.

1921-es fehér és vörös

ó-bor

a Gambrinusban.

HÍREK

1923 november 25. (Vasárnap)
Prof.: Katalin. Kath.: Katalin.

1802 Gróf Széchenyi Ferenc Bécsben tett alapítólevelével megveti a Magyar Nemzeti Múzeum alapjait

1764 Poniatovszky Szaniszló Agost herceget, II. Katalin cárnő kegyencét lengyel királyi koronázzák. Ugyane napon kényeszerítik az oroszok lemondására 1795-ben.

Időjárás: Hazánkban változatlanul szel-les volt az idő. Az országban mindenfelé esett, többnyire kisebb mennyiségben. — Tarcából zivatart, Debrecenből szélvihart jelentenek. A hőmérséklet tegnapi nap folyamán helyenként 11 C volt, de ma reggel mindenütt fagypont körül volt.
Időjárás: Egyelőre még csapadékos idő fagypont körüli hőmérséklettel, később hő-süllyedés várható.

Közművelődési könyvtár nyitva reggel 10—11-ig.

Városi képtár 10—1-ig.

Városi múzeum 9—12, 2—4-ig.

Csokonai színház: Este fél 8 órakor: Tot leány. Délután: Diadalmas asszony.

A Dmke hajdumegyei kerületének előadása délelőtt 10 órakor a társulati adóról Arany János u. 2.

Huzella Tivadar előadása a Népszerű Főiskolán délelőtt 11 órakor a kollegiumban.

A Szent Erzsébet egyesület gyermekbálja 4 órakor az Arany Bikában.

A Hadróa választmányi ülése délután 3 órakor.

Operaelőadás az Arany Bikában délután és este.

Vallásos estély a Kossuth-utcai ref. templomban 5 órakor.

Uránia: Vigeték.

Apolló: Kacagó esték.

Vigszínház: Az élet koronája.

Omnia: Sátán helytartója.

Meteor: Ördögzóna.

Gyógyszertárak közül vasárnap délután és éjjel szolgálatot tartanak: Kigyó, Magyar korona, Csillag, Isteni gondv.

1923 november 26. (Hétfő)

Prof.: Miklós Kath.: B. János.

1630 I. Rákóczi Györgyöt az erdélyi rendek Segesváron fejedelemmé választják.

329 Nagy Konstantin leteszi a régi Byzantium helyén Konstantinápoly alapját.

Közművelődési könyvtár: 10—1-ig, délután 4—7-ig.

Csokonai színház: Este fél 8 órakor „Dupla vagy semmi.”

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kigyó, Arany Egyszarvu, II. Rákóczi Ferencz, Nádor, Csokonai, Reménység.

Őszi hold...

Ó hold az ég ölen,
hűs őszi hold!
szivem bus éjjelen
feléd sikolt;
a föld csitul, elül,
nyugalma lágy:
csak engem ront belül
a régi vágy.

Ó hold, be jó neked,
szép, lenge hold:
száz földet és eget
szemed bebölyg
s lesed nagy éjeken
Szerelmemet:
te kedves, add nekem
bűvös szemed.

Vagy szánj meg engemet,
halk fényű hold
s tüzeddel szivemet
lánggá csihold:
hamvát hadd éjjen el
szegény boldog
s hulljon rá lágy lepel:
rótt őszi lomb.

EMBER SÁNDOR.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A tiszántúli református egyházkerület november 27-én délelőtt 9 órakor közgyűlést tart, amelyen 275 pontból álló tárgysorozatán több igen nagy fontossággal bíró ügy szerepel.

— **Az Evangélikus Ifjúsági Egyesület** november 25-én délelőtt 11 órakor tartja alakuló ülését, amelyre a megkeresztelt ifjúságot szeretettel meghívja a Luther-szövetség elnöksége.

— **Vallásos estély** lesz november 25-én, vasárnap 5 órakor a Kossuth-utcai templomban. Műsor a következő: *Fennálló ének. Előima: dr Révész Imre lelkész. Szóelőnék: Szabó Lajos kántor. Beszéd: Merköi Rudolf müncheni professor. Karének: Kossuth dalkör. Utóima. Zíró-ének.*

— **A debreceni EME csoport közgyűlése.** Az Ébredő Magyarok Egyesülete debreceni helyi csoportja évi tisztújító közgyűlést december 11-én szombaton délután 6 órakor az egyesület Kálvin tér 13. szám alatti helyiségében tartja meg. Az elnökség figyelmezteti a tagokat, hogy a 4. számú országos rendelet értelmében a tisztújító közgyűlésen csak azok a tagok jelenhetnek meg, akik a fenti rendelet szerinti új igazolványaikat kiváltották. Ezeket az igazolványokat a tagok november 27-től—30-ig naponként 10 órától 12-ig és délután 3 órától 7 óráig vehetik át az egyesület irodájában. Az igazolványok kiadása november 30-án este 7 órakor lezárul és azokat az elnökség folytatásig december 2-től kezdve adja ki.

— **A Luther Szövetség** december 2-án, advent első vasárnapján délután 5 órakor vallásos estélyt rendez, amelyen *Kalmán Rezső* orosházi evangélikus lelkész tart előadást. Közreműködők: *Krompachi Istvan* a Csokonai színház művésze, *Muszter Margit* és *Elenfdny Sándor* vezetésével az Ev. Vegyes kar.

Apróhirdetéseket ingyen a Hajdúföld előfizetőinek

— **Ki kell aszfaltozni a Rákóczi-utcai piacot is.** Tegnapi számunkban szótartottuk azokat a botrányos állapotokat, amelyek a debreceni piacokon uralkodnak. Erre a bírunkre több olvasónk levelet intézett hozzánk, amelyben rámutatnak arra, hogy nemcsak a Csapó utcai, hanem a Rákóczi utcai piac is valóságos szeméttarakodó hely, sőt az utóbbi még sokkal inkább piszkosabb, mint a másik. A következő egyes részekben teljesen hiányzik, úgy hogy a városnak első sorban is ezt a piacot kell kitisztítani és aszfalttal ellátni.

— **M. kir. Operaház kiváló művészei a Bikában.** *Goda Gizella*, a m. kir. Operaház kiváló koloratur énekesnője, *Ábrányi Emilné* tanítványa, *Lakmé*, *Rigoletto*, *Traviata*, *Varazsfuvola*, *Mignon* operák páratlan sikerű főszereplője és *Pataky Kalmán*, az Opera olasz lírai tenorja — kit rövidesen a „magyar Carusónak” jellemezzék — ma, vasárnap d. u. 4 órakor és este 9 órakor a Bika kávéházban és étteremben hangversenyeznek. Az elragadóan szép hangú művészeket *Berg Otto*, az Operaház egyik legszemélyesebb karmestere kíséri. Művészi rendező *Novak Böske*. Belépődíj nincs. Asztalok a főpincérknél rendelhetők. Nyitva 5 óráig. Hangverseny után Magyar Imre és Londonból visszatért fia muzsikálnak.

— **A Ker. Nemzeti Liga előadása.** A Ker. Nemzeti Liga debreceni osztálya november 28-án szerdán délután fél 6 órai kezdettel a város-háza kistermében magas színvonalú előadást rendez, amelyen *dr. Huss Richárd* egyetemi tanár fogja ismertetni svédországi utján szerzett tapasztalatait. Az előadásra — amely teljesen ingyenes — a város hazafias magyar közönségét ezúton hívja meg *Pórszász Károly* főtákar.

— **Simon Károly hajdúhadházi igazgató-tanító ünneplése.** Simon Károly a hajdúhadházi ref. elemi iskolák érdemes igazgatója 48 évi szolgálat után nyugalomba vonult. A község társadalma, valamint nagyszámú tisztelői és barátai országos ünneplés keretében ma, vasárnap kívánnak róla megemlékezni. Az ünnepelt részére a vallás és közoktatásügyi miniszter elismerő iratot küldött, melyet az ünneplés keretében *Vasady Lajos* tanfelügyelő fog részére átadni. Értesülésünk szerint részt fog venni az ünnepségen *dr. Hadházy Zsigmond* főispán is, aki az ünnepeltnek tanítványa volt.

— **Hegyi Emánuel hangversenye.** Már csak néhány nap választ el bennünket az idei zenei szezon egyik legnagyobb művészi eseményétől, — *Hegyi* országos zeneművészeti főiskolai tanár hangversenyétől. *Hegyi Emánuel Szendy Árpád* legkedvesebb tanítványa volt. Viszont *Szendy László* Ferencet, minden idők legnagyobb zongoristáját vallotta mesterének. Ezért találjuk *Hegyi* játékában azt a stílust is azokat a nagy vonalakokat, miket hiába keresünk másoknál, kik nagyszellemek örökösei a közvetlen, vagy közvetett kapcsolataiban nem lehetnek. Egyes zeneművek előadásának titka drága örökségként száll át generációról-generációra s a tradíció erősebb, mint az írott törvények. Akiknek módjukban lesz a november 30-iki hangversenyen *Bach* kromatikus fantáziáját meghallani *Hegyi*től, az meggyőződik az elmondottak igazságáról. — *Hegyi Emánuel* programja *Beethoven* gyönyörű *Es dur szonátá-ján* (op. 31.) kívül 5 *Liszt* művet ölel fel, 5 világhíres alkotást: *Ricordanza*, *Au bord d'une saurce, gnomenreigen*, *Harmonies du soir*, *Paganini* (A moll) *variációk*. *Hegyi Emánuel* már évek óta állandó vendége városunknak, kinek tisztelői és rajongói miúgy zsufolásig megtöltik a zeneiskola hangversenytermét. A belépő jegyek árusítását a *Méltusz* könyvkereskedés csak most kezdte meg, de már is olyan nagy az érdeklődés, hogy ezuttal előreláthatólag kicsinek fog bizonyulni a zeneiskola helyisége. A hangverseny pontban 5 órakor kezdődik. Helyárak: 8—6 és 4 ezer korona. Állóhely 1000 korona.

— **Újra megdrágult a só.** A só árának újabb megállapítása a következő: Az ételsó nagyban mázsánként 125 ezer korona, a marhasó ára nagyban mázsánként 92.600 korona. Ennek megfelelően az ételsó kicsinybeni fogyasztási ára kilogrammonként 1400 korona, a marhasóé kilója 1076 korona. Csomagolás és papírzacsokért külön felszámítandó 70 korona. A só forgalmi adó alá nem esik. A rendelet szerint a felek birtokában levő sókészletek, tekintet nélkül azok nagyságára, nem esnek bejelentési és utánfizetési kötelezettség alá.

Ma, vasárnap d. u. 4 órakor a m. kir. Operaház művészei az Arany-Bika kávéházban és étteremben hangversenyeznek. Belépő díj nincs.

Az esti hangverseny műsora:

1. Meyerbeer: D norah „Ányváltanc” Éneklő *GODA GIZELLA*, a m. kir. Operaház koloratur énekesnője.
2. Leoncavallo: *Mattinata*. Éneklő *PATAKY KÁLMÁN*, a m. kir. Operaház lírai tenor hőse.
3. Strauss Janos: *Falusi fecskék*. Éneklő *GODA GIZELLA*.
4. Verdi. Duett a *Rigolattóból*. Éneklő *GODA és PATAKY SZÜNÉT*.
5. Gaidmark: *Assad ariája* a „Saba királynője” operából. Éneklő *PATAKY KÁLMÁN*.
6. Delibes: *Lakmé*, *Csengettyű ariája*. Éneklő *GODA G.*
7. Kacsóh: *Rákóczi megtérése*. Éneklő *PATAKY K.*
8. Dux: *A megtért*. Novoda: *Dalok*. Éneklő *GODA G.*

Zongorán kísér: *Berg Otto*, a m. kir. Operaház karmestere.

Művészi rendező: *Novak Böske*.

A délutáni műsorban *Verdi*, *Leoncavallo*, *Strauss Janos*, *Delibes*, *La-volta* szerzemények szerepelnek.

Reggel 5 óráig nyitva!

Asztalok a főpincérnél biztosíthatók.

Hangverseny után Magyar Imre és fia zenekara bemutatja londoni műsorát.

KORZÓ

NAGYKÁVÉHÁZ

**Ma délután 5 órakor
uzsonna zene.**

Este nagy hangverseny.

Kardos Géza
uniprimás énekel.

Rácz Jancsi
16 tagú zenekarával

Charly
néger kávéfőző.

Willy bármester
amerikai italokkal.

Rád, szurony és katonai arucikkék egyedüli szaküzletében Debrecen Kalvintér 4. Saphamühely u. ott mindenféle egyensapka, férfi és női szövet, bőrkalapok, autospakak készítése

— Máthél János vízvezetési szerelő mester készít vízvezeték, csatornázás és fürdőberendezési munkákat, valamint e szakba vágó javításokat is. Raktáron szivattyúk, fürdőberendezési tárgyak, ülökádak, gázfürdőkályhák, 1000 hl. víztartályok. Telefon 321.

— Országos hírű Jambó tamburazenekar minden este 7 órai kezdettel Albert Belvárosi éttermében hangversenyez.

— 1 liter ó rizling bor 1200 K, 1 liter csalogató 2500 K Albert Belvárosi éttermében. Saját érdekében próbálja meg egyszer!

— Legszébb karácsonyi ajándék egy Kozmann fénykép. Múterem és öltöző állandóan kellemesen temperálva.

— Szövetek, barehetek, mosó árúk minden elfogadható árban Benyóts Emil főtéri üzletében Debrecen, Tisza palota.

— Az evangélikus szegények javára a gyűjtés már megindult, a mult évi adozatkésztséghez hasonló buzgóságot kér Farkas Győző lelkész.

— A köztisztviselők árúdjaja. A Városi Zenede palotájának Var-utcai földszintjén szorgos munka folyik, a Köztisztviselők Fogyasztási Termelő és Értékesítő Szövetkezete árúdjának helyiségét nagyobbítják és alakítják, díszessé, ujjá varázsolják a fűszer és csemege osztály helyiségeit. Betonból készül a helyiség alapja, amely megóvja az árut minden káros behatástól, elsőrangú mestertnek Vojta Géza műasztalosnak tervezése és alkotása lesz a berendezés, amely a higiénia szabályainak gondos betartásával kizárja azt, hogy a fűszerillat áthasson az egyik fűszerről a másikra. A berendezés és a falfestés eleganciáját pedig az a körülmény biztosítja, hogy ezt a munkát Zeinger Edére bízták. Csak egyetlen momentumot óhajtnak kiemelni, mint olyant, amely a szövetkezet virágzását dokumentálja: Az elmúlt évben a tagok minden részlegükre egy újat, ezenkívül 10 %-os vásárlási visszatérítést kaptak. A kipróbált régi vezetés a modern új díszes helyiségben bizonyára újabb jelentőségteljes értékeket produkál a szövetkezet számára. Az átalakítási munkálatok befejezése december közepére várható úgy, hogy az áruda karácsonyi vásárljat már az új, átalakult fényes helyiségében fogja lebonyolítani.

— A Gazdabank részvénytársaság f. hó 20 án gróf Almássy Imre dr elnökle alatt tartott közgyűlésén az alaptőkének egy milliárdról két és fél milliárdra való felemelését határozta el. Az új részvények 2—3 arányban 2000 koronáért bocsátottak a régi részvényesek rendelkezésére. Az elővételi jog f. évi december hó 10 ig gyakorolható, az intézet ideiglenes pénztárhelyiségében Semmelsweis u. 2. alatt. Az elővételi joggyakorlás megkönnyítése céljából az intézet az egyes vidéki városokba megbízottakat fog leküldeni, akiknek érkezéséről külön hirt fogunk adni.

— Ondolálás, fésülés, hajfestés, parókakészítés, kézápolás Ramminger hölgyfodrász, Varga-utca 1.

— Legszébb és legolcsóbb fényképek Takács Vince és társával Csapó-utca 16.

— Vágott és hullott haját legmagasabb árban vesz Ramminger hölgyfodrász, Varga-utca 1.

— Adózók figyelmébe. Az 1922—1923. évi jövedelem és vagyonadó helyesbítése iránti kérések, az általános kereseti adó elleni felebbvezések helyes összeállítására és felszerelesére, a társulati adóvállalások kiállítására tekintetében, valamint bármely adóügyben szakszerű felvilágosítás nyerhető a Kereskedő Társulat és a Baross Szövetség adóügyi irodájában, (Piac-utca 8. sz.) délelőtt 10—1 óráig. Adóügyi tanácsadó: Jaszenovics István v. pénzügyi titkar, a Baross Szövetség debreceni fiókjának ügyvezető igazgatója.

— Belépődíj nélkül operaházi hangversenyt élvezhet ma d. u. és este a Bikában. Jó helyet a főpincéreknel lehet biztosítani. Záróra 5 óraker.

— Kétszázhuszezer menekült van Magyarországon? Nemrégiben összeállított statisztikai adatok alapján megállapítást nyert, hogy Csonkamagyarországon 220 ezer menekült van, akiknek 80 százaléka tisztviselő. Közülük Erdélyre 183,500, a Felvidékre 78700, a déli részre 52200 menekült ember esik. Ezek a számok a megszállott területeken maradt magyarok számához arányítva, az oláh megszállott területen 11,1, cseh megszállott területen 7,7, szerb területen 11,4% ot tesz ki.

— Egeret, patkányt biztosan kiirt a világhírű szabadalmazott Radikal irtóanyaggal. Egy adag 3500 korona. Standard laboratórium, Budapest IV. Kossuth Lajos-utca 14. sz. Telefon 82—74.

— Különleges katonai és polgári sapszakészítő Kotrás Debrecen, Simonffy utca 5. Kész sapszak raktáron.

— Megdrágult a nemesség igazolása. Az országos levéltár a nemességeknek, a bárói, grófi címeknek igazolási díjait felemelte. A nemesség igazolása 10 ezer koronába, a báróságé 200 ezer, a grófi cím igazolása 900 ezer koronába kerül, a hercegi rangó 600 ezer koronába. Nemesi, kamarási és főrangú őrcsaládok igazolását 10 ezer koronában állapította meg a levéltár.

— Napsugár vagyonmentőnek december 3-án kezdődő nagy árveréseire eladó tárgyak november végéig adhatók be Piac-utca 10. sz. alatt, délutánonként 3—6-ig.

— A Gazdabank részvénytársaság f. hó 20 án gróf Almássy Imre dr elnökle alatt tartott közgyűlésén az alaptőkének egy milliárdról két és fél milliárdra való felemelését határozta el. Az új részvények 2—3 arányban 2000 koronáért bocsátottak a régi részvényesek rendelkezésére. Az elővételi jog f. évi december hó 10 ig gyakorolható, az intézet ideiglenes pénztárhelyiségében Semmelsweis u. 2. alatt. Az elővételi joggyakorlás megkönnyítése céljából az intézet az egyes vidéki városokba megbízottakat fog leküldeni, akiknek érkezéséről külön hirt fogunk adni.

— Ondolálás, fésülés, hajfestés, parókakészítés, kézápolás Ramminger hölgyfodrász, Varga-utca 1.

— Legszébb és legolcsóbb fényképek Takács Vince és társával Csapó-utca 16.

— Vágott és hullott haját legmagasabb árban vesz Ramminger hölgyfodrász, Varga-utca 1.

— Adózók figyelmébe. Az 1922—1923. évi jövedelem és vagyonadó helyesbítése iránti kérések, az általános kereseti adó elleni felebbvezések helyes összeállítására és felszerelesére, a társulati adóvállalások kiállítására tekintetében, valamint bármely adóügyben szakszerű felvilágosítás nyerhető a Kereskedő Társulat és a Baross Szövetség adóügyi irodájában, (Piac-utca 8. sz.) délelőtt 10—1 óráig. Adóügyi tanácsadó: Jaszenovics István v. pénzügyi titkar, a Baross Szövetség debreceni fiókjának ügyvezető igazgatója.

— Belépődíj nélkül operaházi hangversenyt élvezhet ma d. u. és este a Bikában. Jó helyet a főpincéreknel lehet biztosítani. Záróra 5 óraker.

— Ingyen utazhat Budapestre, annyit megtakarít, ha vaszon, szövet, menyasszonyi kelengye és egyéb ruhofőszaru bevásárlásánál felkeresi Sarkadi Rudolf kézműruházát (IV., Fővám-tér 3.) Felhívjuk egyébként olvasóink figyelmét a cég mai számunkban megjelent hirdetésére.

— A Debreceni „Hangya” szövetkezet részjegyeire a befizetések november 30 ig eszkoözölhetők. Figyelmeztetjük a tagokat, hogy aki a jelzett napig részjegyét felül nem bélyegezteti, elveszti a közgyűlés által megszavazott kedvezményt. Egy 2000 koronás részjegyre 500 korona fizetendő be.

— Névnepokra, családi összejövelekre vegyen bort Albert Belvárosi éttermében. Egy liter kitűnő Ó-rizling 1200, 1 liter Csalogató 2500 korona.

— Krisch Károly Piac-utca 89., telefon 12—18. Raktáron tartok legújabb cserépkályhakat, takaréktűzhelyeket, kandalokat. Elvállalok átrakást, tisztítást is.

— Délben négyfogásos, este kétfogásos ebéd, vacsora abonema 150000 korona Albert Belvárosi éttermében. Köztisztviselőknek arengedmény.

— Rómába zarándoklók részére dr Szabó Pal december 1 től rövidített olasz tanfolyamot tart. Jelentkezni lehet dr Szabó Pálnál a tud. egyetemi könyvtárban délelőtti órákban Simonffy-utca 2/c. II. em., vagy Springer Józsefnél.

SZÍNHÁZ

Műsor:

Vasárnap délután: Diadalmas asszony. Vasárnap este: Tót leány. Hétfő: Dupla vagy semmi. Kedd: Parasztbecsület és Dandin György

Színházak és mozgoszínházak közleményei

Csokonai-színház

Meg nem szünni akaró tapsviharak közepette kerül színre a Diadalmas asszony operette. Külön nagy hatást ér el a nagy orosz nemzetli tánc.

Kovács Teréz játsza a címszerepet ma este a „Tót leány” népsziműben.

Savoir Alfred francia vígjátéka „Dupla vagy semmi” hétfőn a tisztviselő estben.

Molière „Dandin György” és Mascagni „Parasztbecsület” kerül kedden színre D bérletben.

Apollé-mozgó

Kacagóest. Fridolin, Fatty, Hamm, Kiki burleszkek, Zigotto mint nagykövet szeszonslágér. Elsőrangú nevetető burleszksverseny.

Uránia-mozgó

Vigést, Fatty a benzinkirály 5 felvonás. Kikapós kecske, Billi West, slágerburleszkek.

Vigszínház-mozgó

Az évad egyik legszébb, legmeghatóbb családi filmje Az élet koronája (Muló viharok) 6 felvonásban, pályadíjat nyert, pazar szépségű filmremekmű. Kísérő 2 amerikai burleszk.

Jön: Lyoni futár minden idők legizgalmasabb drámája. Jön: Szeszélyes asszonyok.

Közkívánatra előadások hétköznap 6 és 8 óraker kezdődnek hétfőtől.

Jön: Paris grófnője befejező része.

Omnia-mozgó

Sátán helytartója ma utoljára az Omniában.

A vasálarcos Dumas világhírű regényét Wassermann főszereplésével hétfőn mutatja be az Omnia.

Meteor-mozgó

Vasárnap „A gyermekszívű VIII” és az „Ördögzóna” amerikai cowboy slágerek kerülnek bemutatásra.

TESTEDZÉS

A vasárnapi program

Az őszi labdarugó idény befejeztével ez lesz az első vasárnap, amikor semmiféle sportesemény sem kerül lebonyolításra. A labdarugók is pihenni tértek, kihalt az élet a sporttelepeken, csupán a kertületi zöldasztalnál folyik erősen a vita.

Budapesten az őszi, esős idő ellenére is folytatják a tavaszi labdarugó mérkőzéseket. Több, érdekes mérkőzés kerül előtérre. Az MTK—Zugló, BTC—„33” FC, UTE—Vasas, FTC—KAC, Törekvés—III. ker, UTSE—VAC. A másodosztályban MAC—NSC, Postás—MAFC a legérdekesebb mérkőzések. Az elűllők győzelme várható.

KÜZELŐORSZÁG

Országos vásárok

November 26-án: Vámospécs, Mezőkövesd, Tiszatartan.

November 28-án: Nyírmada.

November 29-én: Nagykálló, Tiszalök

HÍRÜZSÖG

Magyar korona: 3:05

Zürichi zárulat

Berlin 70, Hollandia 217 $\frac{1}{2}$, New York 573, London 2501 $\frac{1}{2}$, Párizs 3097 $\frac{1}{2}$, Miláno 2480, Prága 1665, Budapest 305, Belgrád 662 $\frac{1}{2}$, Bukarest 277 $\frac{1}{2}$, Bécs 80 $\frac{1}{2}$, Szófia 465.

Dollárak 50 p. hiv. árt.

Dollár 20100—21200, franciafrank 1110—1175, német márká —, líra 900—945, osztrák korona 28 15—30 35, lei 100—113, cseh kor. 81—625, dinár 230—244, Svajci frank 3460—3680.

Terménytőzsde zárulat

A mai terménytőzsdén az irányzat eleinte tartott, később rendkívül szilárd volt. A málmok buzáért bud. par. 106—107 koronát fizettek. A rozs különösen szilárd, az utolsó napokhoz képest cca 8000 koronával drágult. Kivételre vásárolják.

Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 102500—7500, egyéb 105000—5500, 79 kilós tiszavidéki buza 105000—110000, egyéb 105000—119000, rozs 80000—82000, takarm. árpa 65000—67000, sörárpa 73000—77500, köles 82500—88500, zab 74000—77000, tengeri 73000—75000, repce 180000—190000, korpa 40000—41000.

Ferencvárosi sertés vásár

Szabadvásári maradvány 463, érkezett 73, eladott 41.

Árak: Könnyű 7400—8600, nehéz 8500—9100.

Zárúvásári maradvány 24, érkezett 14, nem adatott el semmi.

Ingyanforgalmi irodámat megnyitom!

Elvállalok ingatlan adás-vételi és haszonbérleti megbízást.

Reális alapon akarok dolgozni, kérem a közönség becses partfogását.

CSELEJ

Cseley Gyula

Egymalom u. 8. szám.

Legolcsóbbak a Hajdúföld apróhirdetéseit

Kelengyevásznak és sifónok méterje	7,000 K
Barchetek méterje	11,000 K
Mosóceig méterje	9,000 K
Cibelinek méterje	18,000 K
Chottis szövetek méterje	17,500 K
Fejkendők darabja	6,000 K
Gyapju kötött kabát	70,000 K

Nagy raktár téli cikkekben, u. m. fej- és posztó nagykendőkben. Menyasszonyi ruhások nagy választékban!

Vidékiek részére a legjobb bevásárlási forrás!

SARKADI RUDOLF

kézműáru r.-t. Budapest, IV., Fővám-tér 3. (Központi vásár-csarnokkal szemben)

REGÉNY

Tavaszcvarok

Irta: IGMÁNDY GÉZA

Ákos szemére nem akart álom jönni. A székesegyház órája már éjfél után kettőt ütött. Kinzó gondolatai nem hagytak nyugodni. Ezer-szer lejátszódtak előtte a mai nap eseményei. Mintha minden ellene esküdött volna. Áthelyezteti magát — gondolta és így megnyugodott. De mivel okojta meg a kérését? Nincs ideje a tanulásra? Ha ő, a legjobb tanuló, nem tudja elvégezni a kettős feladatot, akkor kit tesznek helyébe? Mást taszítson a romlásba? A többiek is megvetnék. Ezt pedig nem engedi a büszkesége. Ott marad, megmutatja, hogy azért sem enged. Inkább udvariatlan durva lesz. „... Akarom, igen, értse meg Ákos, akarom?” — mintha most is hallaná, mintha itt ülne mellette. Ettől a képtől nem tudott szabadulni. Azok a nagy gyöngyszemek, amik az arcán legördültek, az eleven öröggel is megküzdene, de azok a könnyek megbéulták. És Kovács Kálmán... Marci azt mondta, hazamegy parasztnak.

Az Ermeliken pihent meg a lelke egy magyar kuriában. Az apja keménynyakú büszke ur. Inább megfáradt, de a térdét meg nem hajlítja. A megtestesült józanság. Elveiből, melyeket ősei hagytak rá, egy vonást sem enged. Hogy kerüli majd a szeme elé? Hány-szor figyelmeztette, hogy gondolja meg a dolgot, menjen haza gazdálkodni. Nem hallgatott rá. Az édesanyja — talán túl sem élne. Mindig az volt a titkos vágya, hogy fiát az oltár előtt lássa. Összeszorult a szíve.

— Nem bírom tovább — suttogta önfeledten. Uram Isten — mitévő legyek?

(Folyt. köv.)

Nyiltér

Szenzáció!

Öltöny 230.000, télikabát 280.000, costüm 1.000.000 koronától, egyenruhákat és fordításokat legolcsóbban készít

Tegdes János
Péterfia-utca 42.

E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Zongora- és vonóshang-szerkesztő műhelyt nyitottam

TONTE LÁSZLÓ
Piac-utca 30. szám alatt az udvarban.
Zongorahangolást és javítást elfogadok.

Kályhák fa- és szénfűtésre, tonyos és asztal alakúak,

Takaréktűzhelyek

Füstcsövek minden méretben

Konyhafelszerelési és háztartási cikkek.

Zománcozott lemez edények.

Lópor és mindennemű vadászati cikkek nagy raktára.

Tóth Gyula

vasnagykereskedése.
Városház sarok, Telefon 29.

Pénze után a legnagyobb kamatot itt kapja!

Helyezze el pénzét jó kamatra a Nagy Lajos Áru- és Ingatlanforgalmi Vállalatnál.

Bármilyen kis összeg elfogadjatik.

A „Nagy Lajos Áru- és Ingatlanforgalmi Vállalat” törvényesül bejegyzett cég központi irodája Debrecen, Veres-utca 9. sz. alatt van. Alapított 1900-ban. Fennáll 24 év óta. — Óvadék letéve a „Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségé”-nél. Folyószámla a „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület” Népszínházutcai fiókjánál Budapesten és a Postatakarékpénztárnál 52918. szám alatt.

Hivatalos órák: állandóan egész nap, reggel 8-tól esti 6 óráig.

A hajduböszörményi járás főszolgabírájától.

2882/1923 K

Pályázati hirdetmény

A lemondás folytán megüresedett téglási községi orvosi állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása a IX-ik fizetési osztály III-ik fokozatának megfelelő illetmény, természetbeni lakás kerttel és a szabályrendeletileg megállapított rendelési, illetve látogatási díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerési óhajúak, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. 7. §-ában foglaltak szerint és eddigi alkalmaztatásukat, valamint a forradalmak és az esetleges megszállás tartama alatt tapasztalt magatartásukat igazolják és kellően felszerelt kérvényüket hozzáam legkésőbb 1923 évi december hó 15-ig nyújtsák be, mert a később beérkező pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást folyó évi december hó 18-án déli 11 órakor Tégla-község község-házán fogom megejteni.

Hajduböszörmény, 1923 november 23.

Dr. KÖZÉPESSY DEZSŐ,
főszolgabíró.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járni gondot ad, VÉGHEZ olcsón beszerezni tessék menni, hol kevésbé használt uri ruhák eladása, vétele és alkalmi ruhák kölcsönzése
Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben).

Vásároljon egyszer nálunk

s meggyőződik, hogy való igaz, hogy ruhaszükségletét a legolcsóbban a

„Hajdusági” férfi és fiuruha áruházban

szerezheti be Piac-utca 67. szám alatt.

Önmagának ellensége

ha gabonafélékből készült silány kávé vesz ENRILO helyett, mely egymagában, tehát minden pótlék nélkül, izletes, tápláló italt ad. Az ENRILO teljesen pótolja a babkávét is. Amellett az ENRILO táp-erősebb és kiadósabb, ezért használatban rendkívül olcsó. Ezen különlegesség minőségeért készítje a

Francs Henrik fiai
cég világhire szavatol.

ENRILO

Zöld borsó, Ementhali,

Zöld bab, Trappista, Spárga konzerv, Puszta dőri, Befőtök, Óvári, Narancs Jám, Pálpusztai, Kandirozott gyümölcs, Roquefort sajtok, Tortalap, Saroinia, Sárvári teavaj, Ringli, Mustár, Sardella paszta, Gomba, szárított Bismark hering,

ugyszintén likőrökben, teamokban, Koestlin-féle teasüteményekben és az összes fűszeráruban dus választék, legolcsóbb árban beszerezhető a

„Hangyában”

Főüzlet Rózsa-utca, fiók üzletek a város minden részében

Megbízható bevásárlási forrás

SZABÓ ÉS ZENGEVÁLD
röfös és rövidáru üzlete Szent Anna-u. 3.

Nem reklám!

Zománcos öntött vasedények, épület- és bútortárolások
BAKOS vasüzletében
Csapó-utca 88. Telefon 6-20.

Gallérokat, kézelőket, frakkíngeket modern gépekkel felszerelt saját műhelyemben tisztítok.
Kelmefestést minden színre minta szerint.

Gyászruha

24 óra alatt készül.

Vegyztisztítás legújabb módszer szerint. Egyháztér 5. szám alatti főüzletem vezetését átvettém.

Műhely és fióküzlet: Batthyányi-u. 26.
Szíves pártfogást kér tisztelettel
PALOTAI LAJOSNÉ.

Jó sikerrel fest

szőrméket, bőrkétyűket, mindenféle ruhákat minden színre: gyász, expressz-munkák kivánt időre.

Hungária Kelmefestő, Vegyztisztító Gőzmosó Vállalat

Debrecen, Péterfia-utca 4. szám.
Tulajdonos: LIBÁNDY ANDOR.

Szirek András

uri és egyenruha szabó.
Divatos angolszövetek raktára.

Szent-Anna-utca 1. Telefon 509.

Simonyi-uti villa

téli-nyári lakásra alkalmas, legmodernebb 7 szobából s mellékhelyiségekkel álló lakással, központi légfűtéssel stb.

eladó.

Értekezni: dr. Jóna Kálmán ügyvéd irodájában Debrecen, Batthyány-utca 17.

Mindenkinek saját érdeke,

hogy varrógépjét, irógépjét, kerékpárját és gramofonját javítás végett

SZABÓ és SCHVÁRZ

műszerészekhez vigye Debrecen Magos-u. 25. és Ótmalom-u. 1., mert minden javításért felelősséget vállalnak.

Tüzifa, Kőszén

legolcsóbban a

„Kárpátia” fatelepen

a Margit-fürdővel szemben.
Telephon 6-39. és 8-84. sz.

Megbízható jó minőségű

alsó- és paplanlepedő vásznak, sifonok, francia ing francsek, flanelok, barchetek, női, férfi és gyermekharisnyák, kezyük, szabókelékek, rövidáru nagyválasztékban

Bagi és Petrik

Szent-Anna-utca 5. szám alatti üzletében.

Állandóan olcsó, szabott árak!

Kérjük kiakaratáinkat figyelemmel kísélni!!

**Utasok!
Pénzespostások!
Házvevők!**

Eladó kis családiház

az állomáshoz néhány perenyire, mindjárt a Homokkert legelején, a Szabó Kálmán főutcából balkézfelől benyúló legelső csendes kis utcában, az

Akácfa-utca II. számú ház!

Rögtön beköltözhető! Lakó ninos! Két szoba, konyha, speiz, nyárikonyha, két kamara, karámozott nagy sertésöl, baromfiöl, jó vizű szivattyús kut, konyhakert, szőlő, gyümölcsös. Ezen ház felett is a Nagy Lajos iroda rendelkezik!

Szálloda megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget és m. t. vendégeimet, hogy **Petőfi-tér 7. szám alatt (Deák Ferenc-utca sarok)**

VADÁSZKÜRT SZÁLLODÁMAT december hó 1-én megnyitom.

Éttermemben állandóan frissen csapolt kőbányai sör, kitűnő zamatu borok, háziisan készült zóna reggeli, ebéd és vacsora áll a m. t. vendégeim rendelkezésére.

Minden este cigányzene.

Szíves pártfogást kér

AZOR GYULA.

Butorozott vagy butorozatlan

lakásokat keres

2 fiatal házaspár.

Szíves ajánlatokat a kiadóba kérnek.

TÖZSDEI MEGBIZÁSOKAT

legelőnyösebben effektuálnak,

TÖREDÉKRÉSZVÉNYEKET legújtanysabban vesznek és etadnak

HELLER TESTVÉREK

értékpapirkereskedelmi irodája

Érdeklőzőségeben: Kulai M.

budapesti bankcéggel.

Telefon 12-57. Telefon 12-57

Ferencz József-ut 58., II. e. 37.

Tőzsdedő alatt állandó telefonőszekőttetés a tőzsdeterelemmel.

Szardiniák **PIAC-UTCA 51.**
Thon-hal Főpostával szemben
Humár
Kaviár
Pástétomok

Telefon Huskrémek
70 Gombakonserv
Alapítva 1823. Sajtók, likőrök stb.

CSANAR JÓZSEF K. Rt. fűszer és csemege üzletében

Ujból kapható a Dr. Flesch-féle

Skabosan-kenőcs

(azelőtt Skabofom)

Leghamarabb megszünteti a viszketettségét, sőt, ötvart, rühességet. Szagtalan, nappal is használható.

TYUKSZEMET,

bőrkevényedést, szemölcsöt leghamarabb eltávolít a

a Dr. FLESCH-FÉLE

CANNABIN

Kapható minden gyógyszer-tárban.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 200 kor., minden további szó 20 K. Vasár- és ünnepeken 10 szög 300 K, minden további szó 30 kor. Vastagabb betűből szedett szavak kétszeresen számítatnak

LEVELEZÉS

Nőül mennék két millió korona hozománnyal keresztyén iparoshoz. Van két szobás, konyhás lakásom villanyvilágítással. Leveleket önzetlen jelgére a kiadóba kérek.

AJÁNLAT

Utcai szoba, konyha, speizért ki cserélne 2 szoba, konyhát bárhol. — Majdnem ingyen lakhat. Faragó-u. 10.

Hunyadi

25 drb méhkas még van, bármikor megtekinthető.

Megbízásokat Budapestre

magán- és kereskedelmi ügyek pontos és gyors elintézését elvállalja nyugalmazott főtisztviselő. Cim a kiadóhivatalban.

Zongora tanár kezdőket és haladókat tanít, akadémiai módszer szerint. A városi zeneiskolában vizsgázott. Cim a kiadóban.

Tanítványt vállal a középiskolák bármely osztályából jártányos díjazásért menekült főiskolai hallgató. Cim a kiadóban.

KERESLET

Elveszett

egy drótszőrű foxi kutya, fehér-fekefe folttal, Floki névre hallgat. Megtaláló 10 ezer korona jutalomban részesül, ha behozza a kiadóba.

Aranymanetta-gomb

elveszett a Csokonai színház és a Szent Anna-utca közöt. Szíves megtaláló illő jutalomban részesül. Cim a kiadóban.

Hullott haját legmagasabb áron veszek. Párisi hölgyfodrász szalon. Simonffy utca 7.

Ermekeletlen kertész azonnali, esetleg újvi belépésre állást keres. Fehér Sándor, Nádudvar 1662 sz.

Tanuló felvételi, írógép megvételre kerestetik Fétégyházy János fűszer és csemege üzletében.

Szobalány jó bizonyítványokkal elsőjére felvetnek. Battyányi-utca 20.

Egyszoba konyhás lakást keres december elsőjére jól szituált fiatal uriember. Cim a kiadóban.

Lakást keres fiatal gyermektelen házaspár január elsőjére, lehetőleg 3-4 szobát a Piac-utca közelében. Ajánlatokat a kiadóba,

Csap-utca 7. sz. alatti ház eladó. Cim a kiadóhivatalban.

ELADÁS

Eladó egy fekete női kabát kalappal és muffal Homok utca 31.

Egyegős gázkonyha januáros áron eladó. Cim a kiadóban.

Télikabát

selyemmelésű és 1 borszegélyes bélelt bekecs eladó. Cim a kiadóban.

Federes kocsik újak és ócskák eladók. Nagy Gyula kocsigyártó mester, Erzsébet ut 17. sz.

Egy női kabát Deák Ferenc-u. 10. sz. alatt baira az udvarban eladó.

Eladó

egy pár használatlan 9 1/2 nagyságú ezöges atléta futócipő. Cim a kiadóhivatalban.

Mindenféle írásmunkák lemásolása írógépen

iratok sokszorosítása könyomdán. **A NAGY LAJOS IRODA** gépiró, másoló és könyomdai sokszorosító vállalatánál. Iroda: Veres utca 9. sz.

Ugyanott bárki megtanulhat írógépelni 14 nap alatt!

Füstcsövek, Tűzhelyek, Kályhák

Bészler és Dávid vaskereskedésében a Kosssuth-szobor mellett, Piac-u. 7

Kreuzstich, Filet und tüllarbeiten, Häkeln, Bunstickerei, Weisstickerei, Klöppelarbeiten, Junperbuch stb.

kézimunkadivatlapok nagyválasztékban

Csáthy Ferenc könyvkereskedés és irodalmi vállalat Reszv.-Társ

Pattanások, Szeplők, Arcz-, Kézvörösség és egyéb arcbánalmak ellen használjon

Korzó „Éva” arckenőcsöt és szappant!

Piperecikkek, fésű- és kefeárúk nagy raktára

KORZÓ DROGUERIA, Piac-utca 42.

Szőrme-árut olcsón vásárolhat!

Hosszu szőrmekabát 900,000 K

Rövid szőrmekabát 390,000 K

Rókafazonu boa 63,000 K

Siel, Biebrét kabátok. Nemes szőrméből nagy választék!

Tessék a kirakatot megtekinteni!

AZ

ORIENT

KÁVÉPÓTLÉK

jóságban a szemes kávéval is versenyez.

A legzamatosabb, 1/3-dal kevesebb kell belőle, mint egyéb gyártmányból és

olcsó.

Csakis nemesített cikoragyökérből készül

Arany éremmel kitüntetve.

Orient Pótkávégyár

Részvénytársaság

Budapest,

VII., Rákóczi-ut 76. sz.

Telefon: József 26-50, József 26-51

Üvegezést

ugy helyben, mint vidéken jártányosan készít. — Modern képkeretek

HAMPEL JENŐ

épületüvegezési és képkeretezési vállalat

Debrecen, Rákóczi-utca 8

Veszek kézalul

hentesüzemi husvágógépet, — jégseprényt, — fa vagy vasbordót zsirnak, — zsirtartó vajlingot, — zsirlapátot, — zsirsziűrt, — tepertőprést, — fűszerdarálót, — fenőacélt, — mézárósárdót, mérőget, — súlyokat, — vastag tőkét, — tőkének alkalmas vastag keményfát, — fűszermérő kis kézimérőget, — csemegés tálakat, tányérokat, — ecetes uborkát, — juhgomolyát, — csomagolás céljára makulatura papírokat, vastagabb képesújságokat, nyomtatványokat, kiseljezett irományokat és hajlított üllőszéklet.

Szíves ajánlatokat kér az ár megjelöléssel — **NAGY LAJOS IRODA,** Veres-utca 9.

Lapkihordó asszonyok

felvétetnek

lapunk kiadóhivatalában

Piac-u. 59.

Kiadja: Hajduföld Lapkiadó Vállalat.